

PÆDAGOGISK LÆREPLAN

2022-2023

INDHOLDSFORTEGNELSE

FAKTA BARNETS HUS AMERIKAVEJ	4
NETVÆRK	4
LÆSEGUIDE	5
Pædagogisk læreplan.....	5
Læreplansevaluering	5
Udviklingsplan	5
PÆDAGOGISK RAMME	6
PÆDAGOGISK GRUNDLAG	6
Definition af kerneopgaven.....	7
TILGANG TIL MENNESKESYN	8
TILGANG TIL LÆRINGSSYN	9
Barnets perspektiv	11
Dannelse	12
PSYKISK OG ÆSTETISK LÆRINGSMILJØ	13
Kultur, æstetik og sprogunderstøttende vægmalerier	15
.....	15
Leg som læringsrum for børnekultur	16
FYSISK ÆSTETISK LÆRINGSMILJØ	17
Legeplads på taget.....	18
BARNETS ALSIDIGE PERSONLIGHEDSUDVIKLING	19
Barnets selvbillede	19
Tryk tilknytning	20
Selvfølelse	21
Selvtillid	21
Selvstændighed	22
Selvhjulpenhed	22
SOCIAL UDVIKLING	24
SPROG OG KOMMUNIKATION	25
Dialogen som bærende element	26
LEG	29
LEG SOM SOCIAL LÆRING	30
LEGENDE LÆRING - DE FEM KENDETEGN	31

FORSKELLIGE LEGEPRAKSISSER	32
KROP OG BVEÆGELSE.....	35
Grundmotoriske færdigheder	35
Alsidig personlighedsudvikling og kropsidentitet	36
Bevægelse og selvhjulpenhed	37
Bevægelse og sociale kompetencer	37
SANSEUDVIKLING	41
Sanseintegration og sansemotorik.....	41
Sanserne	42
Demokratisk dannelse	43
Håndtering i omsorgssituationer	43
MUSIK	45
Musikkens rolle i pædagogisk øjemed.....	45
Musikkens betydning for børnenes udvikling	46
Musikken indgår som en naturlig del af hverdagen i vuggestuen	46
.....	47
Tilrettelæggelse, rammer og valg af repertoire.....	47
.....	48
NATUR, UDELIV OG SCIENCE.....	49
Natur og udeliv.....	49

FAKTA BARNETS HUS AMERIKAVEJ

Barnets Hus Amerikavej 15 er en selvejende vuggestue opdelt i to afdelinger med 50 børn hver i alderen 0-3 år. Institutionen har driftsoverenskomst med Københavns Kommune.

Vi har en 2-strengt bestyrelse, hvor Institutionsbestyrelsen varetager den overordnede ledelse, og Forældrebestyrelsen medinddrages i udarbejdelsen, evalueringen og opfølgningen på Den Pædagogiske Læreplan.

Den overordnede daglige ledelse er delegeret til institutionslederen og souschef.

Institutionen har åbent kl. 7.00-17.00 bortset fra fredag, hvor vi lukker kl. 16.30.

Vi er ét samlet hus med fælles pædagogisk grundlag og værdier, men er organiseret i 2 afdelinger med egen indgang og legeplads på taget som en del af organiseringen af det pædagogiske arbejde.

NETVÆRK

Barnets Hus-Amerikavej indgår i netværket NET 5, hvor vi er i alt 5 selvejende daginstitutioner.

- Tryllefløjten
- Timetheus Sogns Menighedsbørnehave
- Valbyhøj
- Spindegarden
- Barnets Hus Amerikavej

Institutionens leder, Maybritt Larsson, varetager funktionen som netværksleder i 2022

LÆSEGUIDE

Barnets Hus-Amerikavejs læreplan er opdelt i 3 selvstændige dokumenter:

Pædagogisk læreplan, Læreplansevaluering og Udviklingsplan

Pædagogisk læreplan

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes læring, trivsel, udvikling og dannelse i vuggestuen.

Følgende mål for læreplanstemaer har hver deres eget afsnit:

Alsidig personlig udvikling

Natur, Udeliv og Science

Kommunikation og sprog

Social udvikling

Krop, Sanser og bevægelse.

Mål for læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab er integreret i institutionens pædagogiske grundlag og alle læreplanstemaer.

Pejlemærker for Københavns Kommune er under udfasning, hvorfor de ikke er indeholdt særskilt i denne læreplan.

Tidligere afsnit omkring forældrepartnerskab er taget ud af læreplanen, og bliver et selvstændigt dokument i forældrebestyrelsen.

Læreplansevaluering

Læreplansevalueringen er en sammenfatning af personalet og ledelsens lokale løbende evalueringer af årshjulstema 2022. Læreplansevalueringen er hele tiden i proces, hvor Årshjul 2022 bygger på evaluering af Årshjul 2021. Evaluering af 2022 lægges på hjemmesiden jf. lovkrav senest 1. juli 2020.

Vi har udviklet vores eget systematiske og metodiske evalueringskoncept, som er integreret i arbejdet med institutionens Årshjul.

Udviklingsplan

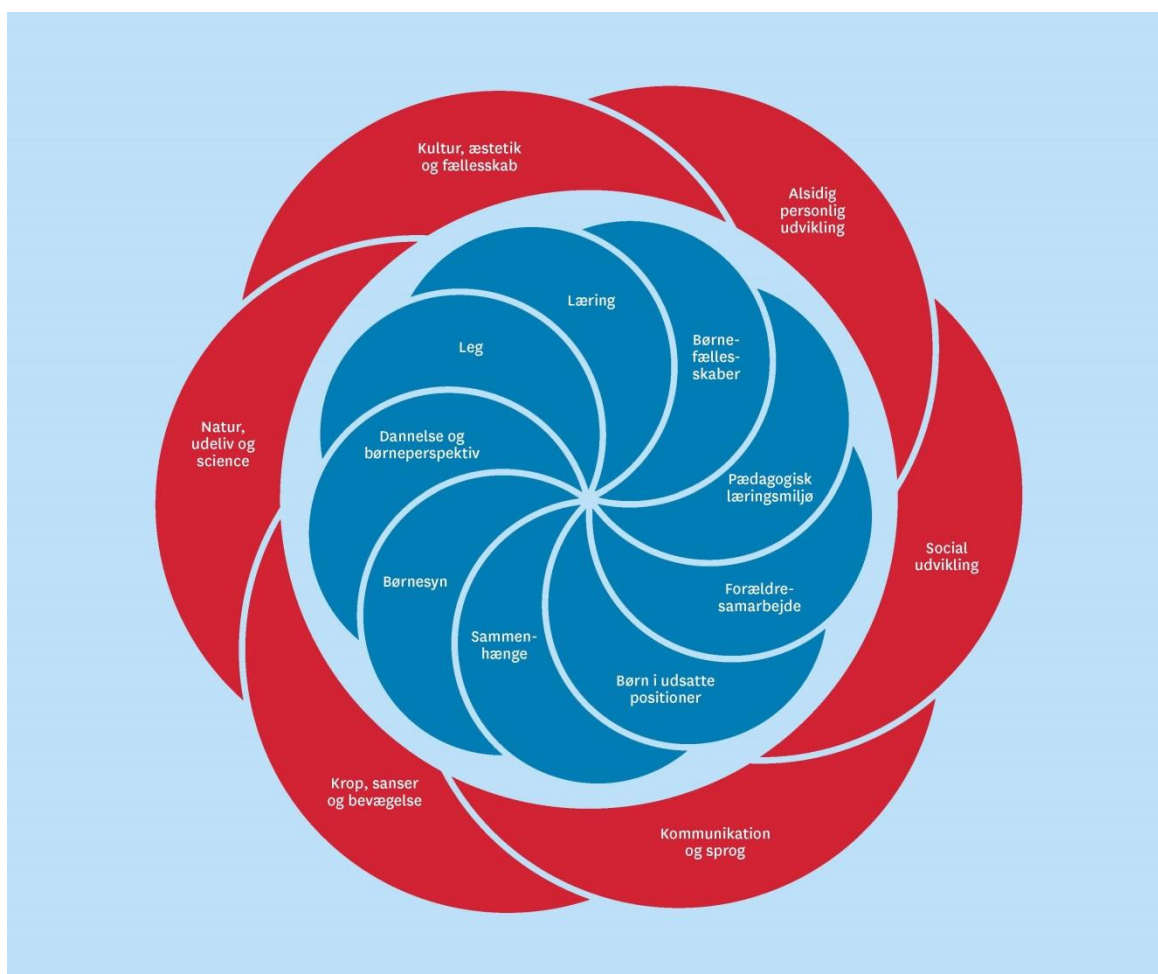
Udviklingsplanen udgøres af institutionens Årshjul version 2022 og lægges på institutionens hjemmeside.

PÆDAGOGISK RAMME

Vores pædagogiske læreplan er udarbejdet med afsæt i dagtilbudslovens og dens overordnede formålsbestemmelser. Herunder det fælles pædagogiske grundlag med læreplansblomstens 6 læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og vuggestuebørnenes læring.

PÆDAGOGISK GRUNDLAG

I det følgende afsnit beskriver vi institutionens pædagogiske grundlag; herunder definition af kerneopgaven i vuggestuen, vores menneskesyn, overordnede syn på læring og læringsmiljø.

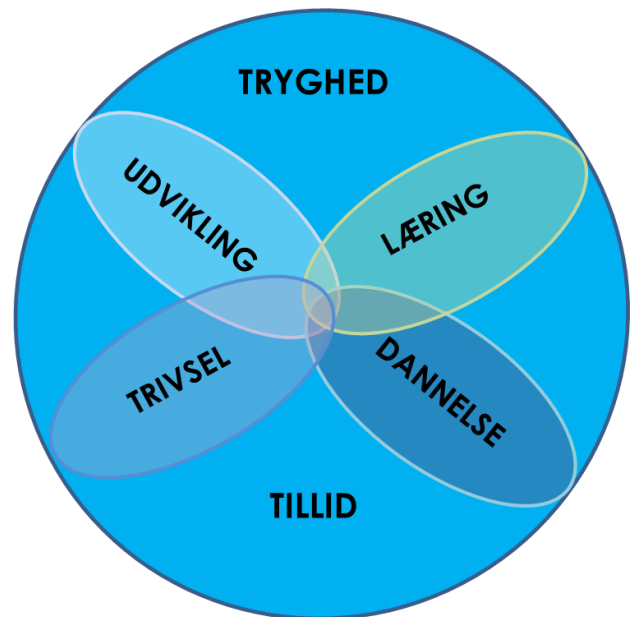

Definition af kerneopgaven

Kerneopgaven er, i samspil med forældre og det pædagogiske personale, at skabe fysiske, psykiske og sociale læringsmiljøer for børnene, der fremmer det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Udfoldelsen af kerneopgaven bygger på høj grad af kvalitet i samspil i relationer. Dette både, når det gælder omsorgssituationer, børnenes leg, pædagogiske aktiviteter, hverdagens rytmer og rutiner og den fysiske indretning.

Børnene opdeles dagligt i mindre grupper, hvorved vi skaber rum for omsorg og nærvær, og hvor vi øger muligheden for at være empatiske rollemodeller for børnene. Organiseringen bevirker, at børnene får positiv voksenkontakt hver dag i vuggestuen.

Relationer: Børn lærer og udvikler sig i relationer og interaktioner til andre mennesker. Vi sætter os ind i barnets følelser og oplevelsesverden. Vi handler ud fra en anerkendende tilgang i samspillet med børnene, hvor vi spejler barnet positivt. Når vi møder barnet med forståelse, indlevelse og opmærksomhed, hvor vi er lydhøre og responsive over for barnets signaler og udtryk, understøtter vi barnet i udvikling af en tryk tilknytning, kognitive og følelsesmæssige kompetencer; herunder evnen til at udvise empati.

Leg og aktiviteter: Børns leg har en værdi i sig selv. Vi rammesætter, understøtter og anerkender børnenes spontane og selvorganiserede lege som en gennemgående del af hverdagen i vuggestuen. Læringsmiljøet og de æstetiske læringsprocesser understøtter barnet i opbygning af legeevne, deltagelses- og legekompetencer. Vi organiserer legefællesskaber samt pædagogiske aktiviteter, hvor alle børn trives og får mulighed for at være med. Vi tilbyder muligheder for forskellige legeformer.

Vi har opmærksomhed på børnenes perspektiv i forhold til, om de aktiviteter vi iværksætter, er meningsfulde, begribelige og håndterbare for børnene.

Den fysiske indretning: Rummene og organisering af indretning af alle rum i vuggestuen understøtter børnenes forskellige former for leg og mulighed for at indgå i æstetiske og eksperimenterende læreprocesser. Vi indretter de fysiske omgivelser for børnene, hvorved vi rammesætter de udviklingsmuligheder, børnene har. Vi indretter legezoner, der fungerer som ”rum i rummet”, hvor børnene får mulighed for at fordele sig i forhold til antallet af børn og børnenes individuelle interesser. Vi sikrer, at der er variation og udvikling i indretningen, og at der er tilstrækkeligt med alders- og kønsrelevant legetøj til rådighed for alle børn med mulighed for alene-leg, parallel-leg og fælles-leg.

Struktur, rytmer og rutiner: Rytmer og rutiner skaber genkendelighed og tryghed for det lille barn. Strukturer udtrykkes igennem, at vi har en tydelig arbejds- og ansvarsfordeling på stuerne, og at vi fordeler og placerer os i rummet, så børnene kan relatere sig, til det, der sker.

Rytmer og rutiner i forhold til, *hvornår*, der skal ske hvad, og *hvad* det er, der skal ske, skal være aflæseligt for børnene og er en del af hverdagspædagogikken i vuggestuen. Vi tillægger de små ting i hverdagslivet værdi, hvor rutiner ikke er noget, der skal overstås.

TILGANG TIL MENNESKESYN

I Barnets Hus - Amerikavej arbejder vi ud fra systemisk tænkning som overordnet forståelsesramme. Dette både i forhold til ledelse og pædagogik. Vi arbejder grundlæggende ud fra en inkluderende tænkning med flere perspektiver på virkeligheden. Det betyder, at vi medtænker sammenhænge og gensidige relationelle påvirkninger. Vi er og indgår i systemer, der påvirker hinanden. Alle påvirkes af de relationer og den kontekst, man indgår i.

Vi arbejder ud fra en ligeværdig tilgang subjekt til subjekt, hvor børn og familier tilgås ud fra en ligeværdig tilgang, og hvor hverken børn eller forældre får en oplevelse af at være objekter for vores gøre og handlen. Dette i form af oplevelsen af stigmatisering og eksklusion. Alle mennesker, der har deres gang i Barnets Hus Amerikavej, er lige værdifulde og betydningsfulde for fælleskabet på tværs af alder, religion, køn, og udfordringer i livet.

TILGANG TIL LÆRINGSSYN

Vores læringssyn bygger overordnet set på en holistisk tilgang, hvor læring er en helhed af krop, hjerne og omverden i et relationelt system. Kroppen har betydning for den mentale udvikling, hvorfor vi i Barnets Hus Amerikavej har valgt at fokusere særligt på bevægelsen, hvilket vil blive uddybet senere.

Barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse skal ses og forstås i en sammenhæng med kvaliteten af det relationelle samspil barnet indgår i med andre børn og voksne. Derfor retter vi bevidsthed på, ikke bare, hvad vi siger, men også, hvad vi gør.

”Normer er processer, der udvikler sig i samspillet i fællesskabet- de genskabes i den måde, vi tolker og forholder os til hinanden på”¹

Dette gælder både ude, hjemme og i vuggestuen.

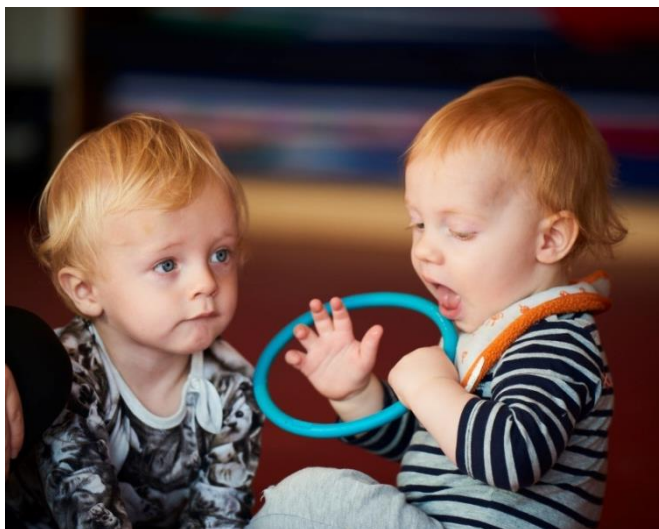

Det synlige i form af den fysiske indretning og det usynlige i form af de normer og værdier, der praktiseres og af strukturer, rytmer og rutiner samt vekselvirkningen mellem vokseninitierede og børneinitierede pædagogiske aktiviteter spiller ind- blandt så meget andet. Alle sider af den menneskelige udvikling spiller sammen, og ingen sider af barnets udvikling kan forstås, beskrives eller arbejdes med isoleret.

Institutionens læringssyn bygger på, at mennesket lærer gennem hele livet og gør det hele tiden. Læring er flerdimensional, og vi lærer altid mere end en ting ad gangen.

¹ Madsen, 2005

Vi bygger på den forståelse, at barnet selv er aktiv medskaber af egen læring, og skal opleve, at det har en demokratisk stemme. Vores intention med barnet og barnets intention med os kan

ikke stå alene, da ingen af delene er tilstrækkelige i sig selv.

Det er barnet, der 'lærer sig' noget, men os der giver mulighederne.

Den måde, hvorpå barnet tilegner sig viden, skal forstås som en proces, hvor barnet indgår i dialog og aktiv handlen i fællesskab med andre børn og voksne.

Både ledelse og personale er bevidste om betydningen af kvaliteten i kontakten mellem alle voksne.

Børn skelner ikke mellem hvem, der er på løn, og hvem der ikke er. Alle voksne er rollemodeller, hvis handlinger og måden, hvorpå vi udfører dem, har betydning for barnets læring, udvikling, trivsel og dannelse. Dét, vi siger, viser og gør lagres både i de børn, der er direkte involveret og de børn, der iagttager interaktionen på afstand. Børn spejler sig i deres omgivelser og kopierer de voksnes adfærd.

Begreberne dannelse, ligestilling og en demokratisk tilgang til livet er alle medtænkt i vores pædagogiske arbejde. Det samme gælder struktur, rutiner og aktiviteter på tværs af alder, baggrund og kultur.

Vi har meget små børn, hvor flere ikke har sproget med sig endnu, hvorfor det er vigtigt at understrege, at vi tager alle børns forskellige former for udtryk og initiativer alvorligt ud fra en anerkendende og medinddragende tilgang.

Barnets perspektiv

”At tage barnets perspektiv” betyder, at vi sætter os ind i barnets oplevelsesverden og forsøger at se, hvordan ting ser ud fra barnets erfaringsbaggrund. Vi bygger ud fra en faglig funderet tilgang på vores viden og kendskab til barnet ud fra barnets egne forudsætninger, hvilket indebærer, at vi skal lykkes med at få fat i meningen eller intentionen ud fra det enkelte initiativ. Det forudsætter lydhørhed fra den voksne og skaber tryghed for barnet.

Vores pædagogiske lærings-miljøer tager udgangspunkt i børnenes perspektiver, uanset at der er tale om hverdagssituationer, børneinitierede eller voksenplanlagte samspil, rytmer og rutiner samt aktiviteter og forløb.

HVORDAN GØR VI?

Vi indgår i et sensitivt samspil med barnet og er lydhøre over for barnets oplevelser og følelser og handler derefter.

Vi skaber mulighed for at give barnets oplevelser og følelser positiv og respektfuld opmærksomhed.

Dannelse

Vi forstår begrebet dannelse som en dybere form for læring, hvor barnet forankrer værdier og viden som en del af egen personlige integritet.

Det er vore mål, at vi på den lange bane opnår at medvirke til, at disse værdier og normer bliver en rettesnor, hvor hvert barn både individuelt og i fælleskab med andre, mennesker orienterer sig ud fra i en global verden.

HVORDAN GØR VI?

Vi arbejder ud fra en forståelse, hvor dannelsesbegrebet er en integreret del af vores gøren og laden i alle tænkelige situationer. Vi retter bevidsthed på vores handlinger, sprogbrug og tone både sammen med børnene og i vores interaktion i samarbejdet.

Vi er rollemodeller for børnene, og påtager os ansvaret for de normer og værdier, vi formidler gennem ethvert samspil.

PSYKISK OG ÆSTETISK LÆRINGSMILJØ

"Institutionens menneske- og læringssyn er nerven i det pædagogiske arbejde"

Børn har krav på at opholde sig i psykiske sunde læringsmiljøer, da børn udvikler sig i relationer. Vuggestuebarnet har ikke udviklet den analytiske evne, der skal til at forstå baggrunden for den voksnes handling eller tone.

Børn sanser de voksnes sindsstemninger, tone og kropssprog, hvilket har afgørende indvirkning på barnet, fordi barnet er afhængig af den voksne.

Vi vil gerne opnå, at der plantes positive stemninger i barnet.

HVORDAN GØR VI?

Vi tager ansvar for den gode tone i alle sammenhænge i løbet af dagen

Vi aflæser og tolker barnets handlinger ud fra barnets perspektiv i et hensyn til udvikling og alder og nærmeste udviklingszone

Anerkender frem for at underkende

Anviser frem for at irettesætte

Organiserer os i mindre grupper, hvor igennem vi skaber overskuelighed for barnet.

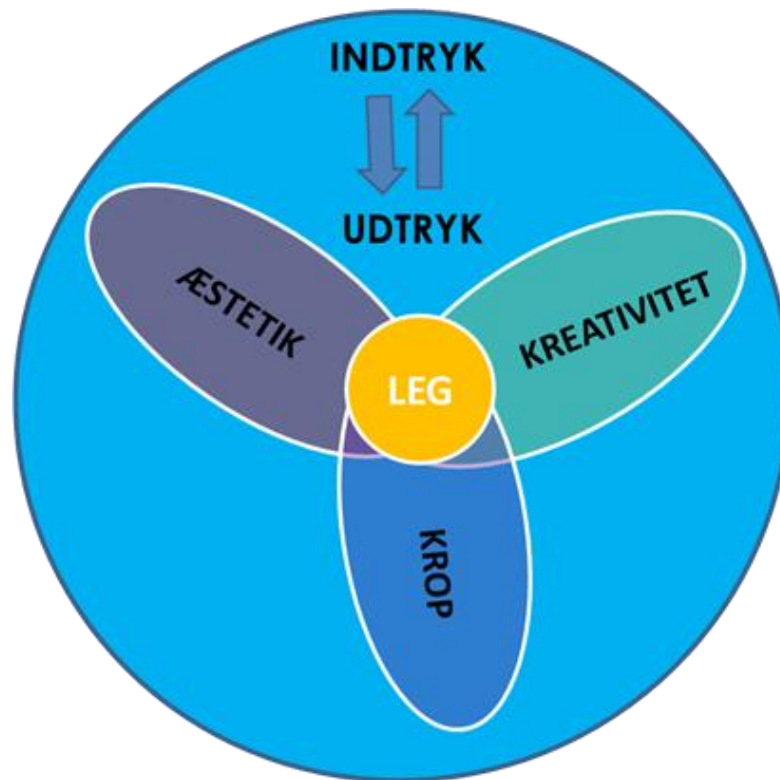

Vi tilrettelægger hverdagen i institutionerne, hvor vi tilrettelægger rammer, der medtænker psykiske og æstetiske læreprocesser, da netop disse spiller en vigtig rolle for, at et barn kan udvikle sig og lære.

Vi skaber rum for at barnet kan tilfredsstille sine behov, lære at forstå andre og sig selv, bearbejde og udtrykke følelser og holdninger, og opleve og forstå sin kultur og omverden.

Vuggestuebarnet får æstetiske oplevelser og lærer sig gennem krop og sanser, hvor de indtryk, barnet får, sætter sig og bearbejdes og udtrykkes gennem leg, krop og bevægelse. Indtryk og udtryk står i et dialektisk forhold til hinanden.

Det er vores ansvar, at sikre, at alle børn får rammer og adgang til både at blive understøttet i forskellige udtryksformer og til at blive bibragt indtryk.

Den æstetiske læreproces sættes i gang ved en sansepåvirkning, vi kan modtage forskellige *indtryk*, f.eks. smag, berøring, dufte, billeder eller lyde. Påvirkningen kan også finde sted igennem *udtryk*. Her er vi selv skaberne; eksempelvis igennem et maleri, tegning, måltid, en dans, bevægelse eller andet.

Både *indtryk* og *udtryk* en vigtig rolle for den æstetiske proces og bearbejdes individuelt i det enkelte barn, også kaldet sanseperception.

Vi giver alle børn mulighed for at opleve følelsesmæssige og kognitive erkendelser, som medvirker til, at barnet skaber nye betydninger i forhold til de oplevelser, barnet ser og sanser gennem sociale relationer, leg og pædagogiske aktiviteter, den fysiske indretning og struktur og rutiner.

Kultur, æstetik og sprogunderstøttende vægmalerier

Vuggestuen fik i 2021 malet vægkunst på alle stuer, i gangarealer og på begge legepladser på taget. Billederne er blevet til i en samskabelsesproces med børn, personale og ledelse undervejs i processen.

Der er i alle malerier inddraget oplæg til sange, eventyr og massevis af fortællinger.

Dette som led i en kulturel dannelsesproces og en understøttelse i samspil omkring børnenes sproglige udvikling.

Billederne er udført i børnehøjde og er et samlingspunkt for både forældre, personale og børn til stor fælles glæde.

Leg som læringsrum for børnekultur

Børns leg er et potentielt læringsrum for produktion af børnekultur.

Æstetiske og kulturelle oplevelser samt kulturel forståelse har for det lille barn en kropslig dimension, hvor indtryk sætter før-sproglige aftryk som kropslige fornemmelser og oplevelser, som vi understøtter barnet i at udtrykke.

Dette gennem måden, hvorpå vi tilrettelægger og organiserer det pædagogiske arbejde.

Vi retter bevidsthed på at skabe læringsmiljøer, hvor børnene oplever tryghed og har mulighed for at etablere en tryk tilknytning til personalet.

Vi har derfor valgt at integrere nedenstående pædagogiske mål for læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab i alle øvrige afsnit, da vi bygger på en forståelse af, at kulturelle værdier og normer for deltagelse i inkluderende fællesskaber dels indgår i institutionens pædagogiske grundlag og dels i en sammenhæng med samtlige læreplanstemaer.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer og værdier.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

FYSISK ÆSTETISK LÆRINGSMILJØ

Institutionens fysiske indretning spiller en stor rolle i forhold til næringsrige lege – og læringsmiljøer. Som led i at skabe et udviklende og æstetisk børnemiljø arbejder vi bevidst med rummenes indretning. Dette med mål om at give det enkelte barn de bedste fysiske rammer for social leg og udvikling.

Vi har rigtig god plads til bevægelse for både store som små, og indretningen er tilrettelagt således, at børnene udfordres både til leg og til selvhjulpenhed. Der er stiger til at kravle op på puslebordet eller i krybben, børnegelænder i trappeopgangen, service, som børnene selv kan håndtere, når de øser mad op osv.

Børnene inddrages aktivt og inviteres til at deltage i dagligdags gøremål, så som at hente madvogn, vasketøj, dække bord, tøj af og tøj på osv.

Alt sammen hverdagsaktiviteter, som er aflæselige og meningsgivende for det lille barn.

Vi arbejder med at inddrage indretningen i det pædagogiske arbejde ved at skabe tydelige, aflæselige legezoner for børnene. Der er plads til fordybelse i leg, fx i et børnekøkken, med togbane/bilbane, bevægelseslege på madrassen med klatrevæggen og alle puderne eller kreative zoner, hvor barnet har mulighed for at lave puslespil og spille spil, tegne og være kreativ med former og farver.

Gangen giver med sin bredde mulighed for at løbe, danse og lave forhindringsløb - eller lege svømmehal. Den er indrettet med ophængte lege-elementer, der udfordrer finmotorikken, hvilket især de yngste har stor glæde af. Indretningen i vuggestuen understøtter, at børnene oplever, at deres individuelle behov for leg bliver mødt. Børnene får forskellige muligheder for

udfoldelse og deltagelse i sociale inkluderende fællesskaber, hvilket understøtter deres alsidige personlige, sproglige og sociale udvikling.

Legeplads på taget

Hver afdeling har sin egen skønne, relativt nyetablerede legeplads på institutionens tag med udsigt over de københavnske tage.

Her er græs, sand, gynger, rutsjebaner, små bakker og bump og gangbroer. Alt sammen noget, der giver det enkelte barn mulighed for at sanse, udfordre sig selv og bevæge sig i forskellige miljøer.

Her er planter, der kan vandes, smages på og passes på.

Legepladsen er indrettet med stillezoner og aktivitetszoner, og er i sin grundform bygget op ud fra alsidige muligheder for både leg, fordybelse og bevægelse.

BARNETS ALSIDIGE PERSONLIGHEDSUDVIKLING

Institutionens læringsmiljø skal sikre, at vi gennem vores pædagogiske grundlag understøtter, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og ukendte måder, og får tillid til egne potentialer. Dette på tværs af alder, køn samt social og kulturel baggrund,

Vi understøtter ligeledes samspil og tilknytning mellem børnene og børnene og det pædagogiske personale. Vi vægter omsorgen for vuggestuebarnet højt, og læringsmiljøet er præget af tryghed og nysgerrighed, så alle børnene udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Barnets selvbillede

Alle børn har retten til at føle sig elsket, forstået og respekteret. I vuggestuen har vi mange omsorgssituationer i løbet af en dag. Barnets oplevelse af disse situationer har afgørende betydning for en positiv opbygning af barnets selvbillede. Dette gælder bl.a., når vi spiser, putter, trøster og skifter. I alle disse situationer taler vi sammen med barnet og sikrer, at barnet håndteres nænsomt og respektfuldt, så barnet forbinder situationerne med en positiv sindsstemning.

Vi lægger vægt på at opbygge et tillidsfuldt forhold til det enkelte barn, hvor barnet, gennem accept og anerkendelse af personlige udtryk, udvikler troen på sig selv og tillid til egen formåen.

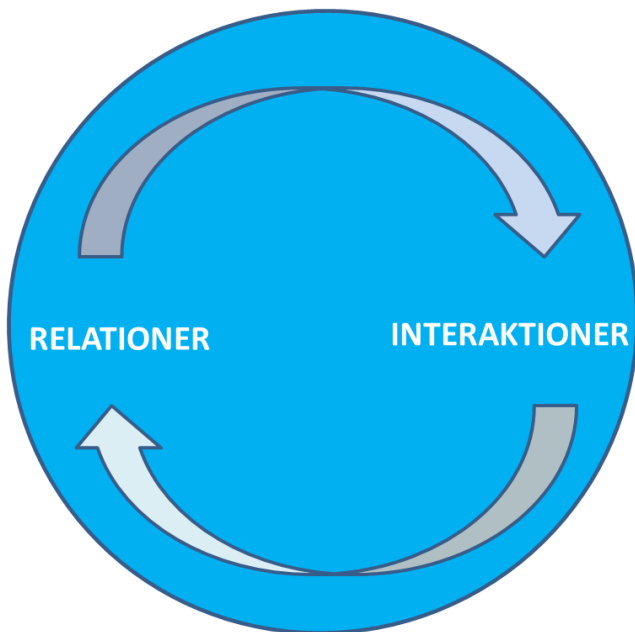
Det er vigtigt, at barnet opnår et positivt selvbillede med en god fornemmelse af, "hvem er jeg?" og "hvem er den anden?"

Oplevelsen af at være anerkendt og føle selvværd samt oplevelsen af, at den anden er værdifuld og anerkendt som menneske, giver både selvrespekt og respekt for den andens integritet.

Hvert barn skal føle sig set, anerkendt og respekteret som det menneske, det er.

Tryk tilknytning

Børns læring og udvikling understøttes af interaktioner, der er karakteriseret ved en høj grad af intimitet, omsorg, etik og fælles fokus.

Begreberne relationer og interaktioner er gensidigt forbundet med hinanden.

Er der både kvalitet i måden, hvorpå vi interagerer med barnet og børnegrupperne og i de relationer, der opbygges til det enkelte barn, får begge dele værdi og bidrager til at fastholde og forstærke relationen og tilknytningen til den voksne

Kvaliteten i en relation er betinget af, at der er de rette forudsætninger til stede, for at det lille barn kan udvikle en tryk tilknytning til de voksne, der er omkring barnet. Tryghed og tilknytning er forudsætninger for udvikling af empati.

Når vi eksempelvis viser barnet oprigtig interesse og bekræfter legen og samspillet ved at svare både kropsligt og verbalt, styrker vi kvaliteten i samspillet.

Alle børn har krav på at blive understøttet i at opnå og bevare et positivt selvbillede, herunder barnets følelse af selvværd, selvtillid, og at være selvhjulpne med deltagelseskompetencer til at indgå i ligeværdige relationer, samspil og fællesskaber med andre børn og voksne.

En god selvfølelse og oplevelsen af, "at jeg er værdifuld og anerkendt som menneske af den anden", giver både selvrespekt og respekt for den andens integritet og understøtter barnet i et positivt selvbillede, hvilket er en del af en dannelsesproces.

Selvfølelse

Selvfølelse er viden om og oplevelsen af, hvem vi er som mennesker. Selvfølelse handler om, hvor godt vi kender os selv, og hvordan vi har det med at være den person, vi er.

En god selvfølelse og oplevelsen af en god livskvalitet hænger sammen.

Billedligt beskrevet ser vi selvfølelsen som en slags indre søjle, center eller kerne.

Selvtillid

Selvtillid handler om det, vi kan.

Selvtillid handler om at få følelsen af at kunne noget/være god til noget og at lykkes med noget.

Selvtillid handler om det, vi kan præstere.

Selvstændighed

Barnet opnår gradvist selvstændighed, når det udvikler sig fra at være afhængig af andre menneskers handlinger for at kunne leve/overleve, til at kunne fungere som et individ, der kan tage vare på eget liv i et ligeværdigt samspil med sine medmennesker.

Udviklingen af selvstændighed er en livslang proces, som starter, når vi bliver født og som udvikler sig gennem hele livet.

Legen er et væsentligt omdrejningspunkt for barnets udvikling af selvstændighed

Selvhjulpnenhed

Det er i de daglige rutiner, vi inviterer barnet til at deltage i praktiske gøremål, der gentages dag efter dag. Det er gennem helt almindelige hverdagshandlinger, at børnene lærer sig at blive selvhjulpne ved at den voksne tilpasser udfordringerne til det enkelte barn.

Barnet opnår glæde og en indre tilfredshed, når det lykkes med at klare sig selv eller hjælpe hinanden, uden at opleve sig afhængig af den voksne.

BARNETS ALSIDIGE PERSONLIGHEDSUDVIKLING- HVORDAN GØR VI?

I samspillet med barnet viser vi barnet gennem ord og handlinger, at barnet er betydningsfuldt for den voksne og for de øvrige børn i vuggestuen.

Vi viser gennem ord og handlinger, at vi anerkender og respekterer barnet og tager barnets initiativer, handlinger og følelser alvorligt.

Vi tager barnets tegn på initiativ til udvikling af selvstændighed alvorligt og møder og guider barnet med tillid til barnets evner og intentioner i takt med barnets udvikling.

Vi understøtter barnets udvikling af selvtillid ved at opmuntre barnet, så barnet oplever, at barnet *kan* noget og er gode til at lære sig noget samt en positiv oplevelse af egne evner og formåen.

Vi skaber forudsigelighed og tryghed ved at forberede barnet på, hvad der skal ske i de mange skift i løbet af dagen.

Vi inviterer til selvhjulpenhed i så mange praktiske gøremål som muligt. Bl.a. ved selv at kravle op på stole; i krybber, på pusleborde, under måltidet, ved af- og påklædning osv.

Vi opfordrer børnene til at hjælpe og inkludere hinanden i alle former for aktiviteter

Vi tilrettelægger læringssituationer og miljøer, med forskellige former for deltagelsesmuligheder, hvor barnet oplever sig som et fuldgyldigt og inkluderet medlem af fælleskabet

Vi inviterer barnet til at være medskabere af en fælles kultur

Selvhjulpenhed er fx også at kravle op på stolen, tage tøjet af, dække bord, øse mad op osv.

SOCIAL UDVIKLING

Det pædagogiske læringsmiljø skal sikre, at vi understøtter at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

Herudover skal det pædagogiske læringsmiljø understøtte fællesskaber, for forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til en demokratisk dannelse.

Vi har valgt at præsentere afsnittet *Social udvikling* i en kort udgave, fordi vi i alle øvrige afsnit har integreret viden og principper for det pædagogiske arbejde i forhold til at understøtte alle børn i udvikling af sociale kompetencer.

Vores pædagogiske grundlag bygger på en inkluderende fællesskabskultur, hvor alle børnene efter bedste evne har mulighed for at deltage.

De forskellige former for læringsmiljøer inviterer alle børn til medindflydelse på vuggestuens fællesskaber, hvor vi værdsætter forskellighed og bygger på demokratiske og fællesskabsorienterede værdier gennem et fagligt funderet fokus.

Vi vægter, at alle børn får oplevelsen af at være en inkluderet del af et fællesskab med mulighed for at udvikle de forudsætninger, der skal være til stede i form af deltagelseskompetencer og sociale kompetencer.

Børn i udsatte positioner respekteres for deres forskellighed, og vi arbejder ud fra en ressourceorienteret tilgang.

Børn udvikler sig, når de deltager i fællesskaber med andre, og når de har indflydelse på hverdagslivet både i vuggestuen og hjemme.

Børn, der deltager i fællesskaber, øver sig på sociale kompetencer og på demokrati.

SPROG OG KOMMUNIKATION

Det pædagogiske læringsmiljø skal sikre, at vi understøtter, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Herudover understøtter vi, at alle børn opnår erfaringer med at sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Vi sætter særligt fokus på børns sprog i et udviklings- og læringsperspektiv, fordi den sproglige udvikling har så stor en betydning for barnets muligheder for at deltage i sociale sammenhænge både her og nu og på den lange bane såvel som i skole og uddannelsesregi som for social deltagelse. Sproget er en måde, at være social på, og børn udvikler sprog i det sociale samspil.

I vuggestuen motiveres børnene til at udvikle sproget gennem det sociale samvær, alle har med hinanden på tværs af alder, og gennem det fysiske og sociale læringsmiljø.

Læring og udvikling af sprog, relationer og opmærksomhed hænger sammen med læringsmiljøet i vuggestuen. Derfor har vi integreret varierede muligheder for sprogudvikling som en del af vores pædagogiske grundlag. Læring og udvikling af sprog indgår på tværs af alle læreplanstemaer og pejlemærker udstukket af Københavns Kommune.

Dette gælder den fysiske indretning; måden, hvorpå vi organiserer os i mindre grupper, indretningen af legezoner, spontan og organiserede fællesskabslege, samspillet i relationer og pædagogiske aktiviteter som fx musik og bevægelse og de daglige hverdagsrutiner omkring modtagelse, måltidet, bleskift, sovesituationer osv.

HVORDAN GØR VI?

Vi tilrettelægger rammer med muligheder for at forstå de begreber og regler, der gælder for det danske sprog. Det gælder også tal og bogstavsbegreber.

Vi medvirker til at støtte børnene i at udvikle deres danske ordforråd, både det aktive og det passive.

Vi indretter og organiserer legezoner på stuerne med interesseområder, som er et godt grundlag for sproglig udvikling og læring.

Vi sikrer, at der er legetøj og eller materialer, der er kendt og tilgængelige for børnene i et hensyn til børnenes alder.

Der er bøger, som er tilgængelige for børnene.

Der er plakater og billeder på vægge, som fænger børnenes interesse og inviterer til dialog

Dialogen som bærende element

Dialogen er et bærende element i vores hverdagspraksis. Dialogen vedrører samtale, kommunikation, refleksion, planlægning, dialogisk læsning og måden, vi responderer på børnenes initiativer verbalt som nonverbalt. Det er i dialogen vi stimulerer børnene til at reflektere i interaktioner, og samtaler, giver feedback og stimulerer børnenes sprog ved bl.a. at stille åbne spørgsmål.

Dialogen foregår på barnets præmisser i forhold til alder og udvikling og barnets udspil og interesser. Barnet skal opleve vores måde at arbejde med sproget på som både sjovt og meningsgivende.

HVORDAN GØR VI?

Vi understøtter barnet i at bruge sproget aktivt, så barnet oplever sig forstået og at kunne få oplevelsen af at opnå det, som barnet ønsker.

Vi aflæser barnets blikretning, mimik, gestik og følelser og viser barnet interesse. hjælper barnet på vej i forhold til at udtrykke følelser, indgå i fællesskaber, stille spørgsmål og forklare sig.

Vi understøtter barnet i at kunne sige til og fra, løse konflikter og opnå kompromisser. Vi understøtter ligeledes barnet i at:

- bede om hjælp og udtrykke ønsker for eksempel, når barnet peger på koppen: *"Anna, er du tørstig og trænger til noget at drikke?"*
- sætte ord på følelser og udtrykke tanker, for eksempel, *"Ja, jeg kan godt se, du er ked af det fordi du savner din mor..."*
- være undersøgende og hjælpe barnet med at tolke og oversætte barnets ønske: *"Anna siger STOP" fordi hun ikke kan lide det"* eller *"Anna spørger, om hun må låne bilen"*
- hjælpe barnet med at invitere til leg og klare sig verbalt i legen: *"Anders, Cecilie spørger, om du vil med hen og lege på madrassen med puderne?"*

Daglige rutiner med voksne som rollemodeller

Vi er rollemodeller for børnene, og børns sprog udvikles i dialoger og med tilstedeværelse af personalet med sproglige rollemodeller.

Vi har mange rutiner og interaktioner mellem børn og voksne i løbet af dagen, hvor vi retter bevidsthed på måden, hvorpå vi taler til og med hinanden.

Det gælder i alle situationer, når vi fx tager imod børnene om morgenen, vasker hænder, tager tøj af og på, forlader et rum for at hente ting, skifter børnene, giver hinanden beskeder, beder hinanden om hjælp til at gøre noget osv.

Især måltidet er en oplagt arena for sprogligt samvær og fællesskab.

I måltidet skal der foretages mange handlinger, som vi benævner, udover at der er rig mulighed for at indgå i dialog med børnene.

Vi er generelt meget opmærksomme på, at vi som voksne ikke taler hen over hovedet på børnene, og at stemningen og tonen er rar.

SPROGLIG LÆRING- HVORDAN GØR VI?

Vi bruger aktivt sproget, når vi går fra en situation til en anden ved at forberede børnene på, hvad der skal ske, hvilket skaber tryghed.

Vi lytter til barnet retter ikke barnets sprogbrug, men gentager ord og sætninger i den rigtige form.

Vi forholder os aktivt/refleksivt til barnets budskab ved at stille uddybende spørgsmål, kommentere eller tilføje mere viden til emnet.

Vi sætter ord og begreber på både egne og børnenes handlinger og på den fysiske og sproglige begrebsverden såsom: ind, ud, oppe, nede, her, henne, stor, lille, ung, gammel, let, tung, farver, tal, bogstaver og former.

Vi støtter børnene i at udvide kendskabet til ord på personlige pronominer såsom jeg, mig, han, ham, hende, min, din, vores.

Vi tilstræber at bruge korte sætninger uden for mange ord og enkle handleanvisninger.

Sproget som kulturel udtryksform

Sproget er en kulturel udtryksform i forhold til det, vi oplever og sanser. Både den kultur børnene indgår i og bevidst bliver præsenteret for, og de udtryk, de selv skaber. Vi skal bidrage til, at børnene oplever sig som en del af et kulturelt fællesskab, hvor de får mulighed for både at opnå at udvikle viden, erfaringer, færdigheder og forskellige former for udtryksmuligheder..

Sprogudviklingen som kulturel udtryksform er integreret i hele vores pædagogiske grundlag, men særligt i vores afsnit og *Leg* samt *Krop, musik og bevægelse*. Vi skaber kultur gennem sproget, som er en del af en dannelsesproces.

HVORDAN GØR VI?

Vi læser bøger og går på biblioteket

Vi fortæller rim, remser og eventyr

Vi synger, danser og spiller på instrumenter

Leg

Legen er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen udgør en væsentlig del af barnets liv i 0-3-årsalderen. Leg og mulighed for at lege indgår derfor som en stor del af dagligdagen i vuggestuen.

Alle børn har ret til at lege.

De voksne er forpligtede til at skabe forskellige rum for børnenes leg, så dagen ikke udelukkende går med rutiner og planlagte aktiviteter.

Legen er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling. Legen fremmer børns almene personlighedsudvikling som fantasi, nysgerrighed og virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer.

Børn, der leger, opdager hinanden, verden og sig selv. *"Børn leger for at lege..."* (Berit Bae)

Legen og den legende tilgang til læring er udgangspunktet for de læringsprocesser, barnet indgår i. Derfor bygger vi på vores viden om leg og udvikling af barnets kompetencer i de børnemiljøer, vi rammesætter i vuggestuen.

Vi giver både det enkelte barn og børnegruppen mulighed for at eksperimentere og bruge fantasien, lege forskellige, udviklende lege samt udvikle og bruge både emotionelle, sociale, kropslige, sanselige og kognitive kompetencer.

Selve tilrettelæggelsen af læringsmiljøet og rammerne for legen spiller en vigtig rolle i det fysiske miljø, indretningen, legetøjet og atmosfæren.

Leg som social læring

Legen er en øvelse i sociale relationer. Barnet lærer gennem legen at forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter. Et af legens kendetegn er, at den bliver til undervejs, og at børn derfor hele tiden må afstemme med hinanden.

Barnets sociale læring og udvikling finder også sted, når barnet iagttager andres leg.

Her lærer barnet at afkode legens formelle og uformelle regler og komme med konstruktive legeudspil, der kan bringe barnet ind i legen og hjælpe med at fastholde denne.

I legen lærer barnet at kommunikere med og uden sprog, udvikle social forståelse og afkode sociale situationer og tilpasse handlinger, skabe samspil omkring fælles mål, øve sig på uenigheder og konflikthåndtering og skabe sociale relationer og venskaber og meget andet.

Det er igennem legen, at barnet gennem indtryk og udtryk bearbejder og skaber deres børnekultur.

Barnet lærer sociale omgangsformer til at begå sig både i hverdagen i vuggestuen og senere i skolen i gennem legen og deltagelse i inkluderende legefællesskaber.

Legende læring - de fem kendetegn

Legende læring eller læring gennem leg er karakteriseret ved at indeholde de følgende fem kendetegn:

- **Begejstring**
- **Mening**
- **Aktiv deltagelse**
- **Eksperimentering**
- **Social involvering**

Læring gennem leg sker således, når oplevelsen eller aktiviteten begejstrer eller engagerer barnet, hjælper barnet til at finde mening, understøtter barnets aktive deltagelse og eksperimenterende tænkning og handlen og inviterer ind i socialt involverende fællesskaber. Leg er lærende når den vækker glæde, er meningsfuld, kræver aktiv deltagelse, og eksperimentering og indebærer social interaktion.

Det er en opgave for de pædagogiske medarbejdere at udvikle praksis, der rammesætter og faciliterer leg, der skaber læring hos børnene ved, at de konkret oplever glæde, mening, deltagelsesmuligheder og involvering i sociale fællesskaber. Det samme gælder muligheder for at afprøve, undersøge, udvikle og eksperimentere.

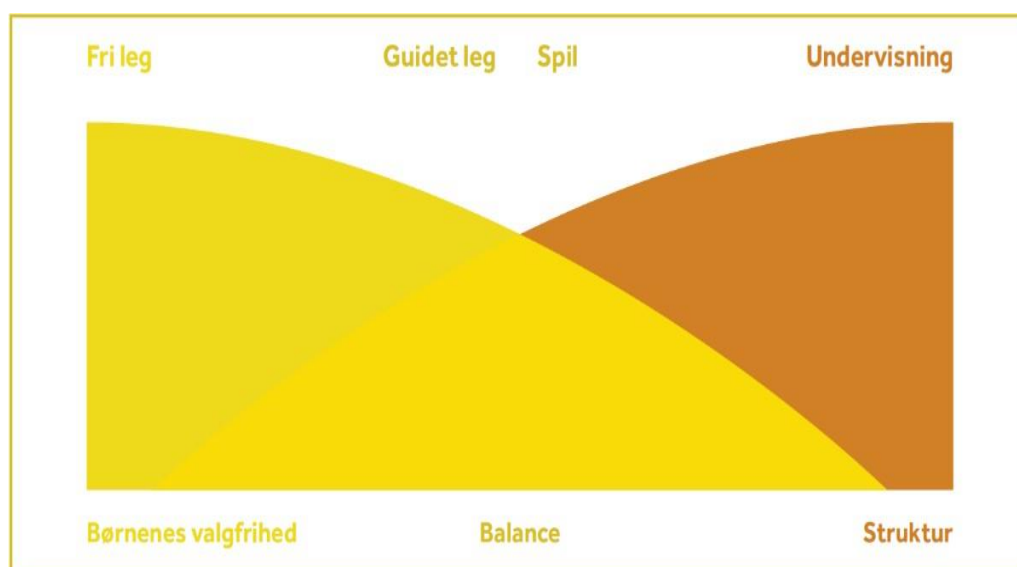
Understøttelse af leg og legende læring er en helhedsorienteret tilgang til børns udvikling, trivsel, dannelse og læring, og understreger vigtigheden af børns både fysiske, sociale,

kognitive, kreative og følelsesmæssige udvikling og kompetencer, som supplerer og interagerer med hinanden.

Forskellige legepraksisser

Man kan operere med forskellige legepraksisser: fri leg, guidet leg, spil og undervisning, som alle kan skabe læring hos børnene, og som alle fagprofessionelle derfor skal perspektivere sig selv reflektivt og fagligt i forhold til, og udvikle sin faglighed og faglige legekompetencer i forhold til:

I

I dagligdagen kan alle fire legepraksisser potentielt være i spil på den måde, at legen kan bevæge sig undervejs mellem alle fire praksisser i forhold til, hvad der sker og kan opstå undervejs. Og legefacilitering handler derfor også om at kunne indtage og bevæge sig et bredt rollerepertoire, hvor man som fagprofessionel løbende reflekterer og afstemmer rollen og improviserer sin rolle og position undervejs i forhold til, hvad der sker i nuet.

I den frie leg er det børnene, der igangsætter og styrer legen, og de fagprofessionelle arbejder i forlængelse af børnenes initieringer og initiativer, når de deltager, men kan udvide og supplere i forlængelse af, hvad der foregår for at understøtte legen og evt. skabe flere deltagelsesmuligheder for børnene i den, hvis de fagligt vurderer, at der er brug for det.

I guidet leg er det de fagprofessionelle, der faciliterer, det vil sige igangsætter og rammesætter legen, og observerer og understøtter og evt. udvider legen undervejs - med udgangspunkt i børnene og deres legehandlinger – og børnene, der aktivt vælger og udformer og medskaber legen.

I spil-aktiviteter ligger der i sig selv styring og struktur i form af bestemte rammesætninger, procedurer og regler, som giver bestemte vilkår for både børn og fagprofessionelles (lege)udfoldelser og (lege)handlinger.

Dette selvfølgelig i mindre grad i så fald, at børn og fagprofessionelle selv udvikler og skaber spillet.

I undervisning, som er den mindst interessante praksis i vuggestuen, er det de fagprofessionelle der initierer, styrer og rammesætter indhold, og børnene, der indenfor disse ramme, udfolder deres (lege)aktiviteter og (lege)handlinger.

Alle fire legepraksisser kan potentielt være i spil i de konkrete sammenhænge i hverdagen, og der sker bevægelse sig frem og tilbage mellem dem, og dermed kan rollen som legefacilitator, og den pædagogiske medarbejders rolle og position også ændre sig lynsnart og afhængigt af situationen.

KROP, SANSER OG BEVÆGELSE

Institutionens læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

Herudover skal læringsmiljøet understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Læreplanstemaet *Krop, sanser og bevægelse* er opdelt i 3 afsnit, som er gensidigt afhængige af hinanden: Krop og bevægelse, Sanseudvikling og Musik.

Sammenhængen krop, bevægelse og sanseudvikling er en vigtig dimension i forhold til, at barnet lærer sig selv og sin omverden at kende.

Barnet går fra at være fuldt afhængig af den voksne til at mestre eget liv bedre og bedre

ASPEKTER AF BØRNS LEG-HVORDAN GØR VI?

Legeudvikling: Rolleleg, imitationsleg og regelleg i et hensyn til barnets nærmeste udviklingszone og niveau for legeudvikling.

Social: Understøttelse af legekompetencer og opbygning af legeevne; herunder tilrettelæggelse af muligheder for alene-leg, parallel-leg og fælles-leg.

Frileg: Understøttelse af børnenes selvorganiserede lege.

Indhold: Der fokuseres på legeindhold; herunder legematerialer i form af spil, klodser, bolde og legetøj generelt.

Rammer: Rammer for vild leg, bevægelsesleg, stilleleg, turtagning i leg og sprogudvikling i leg fx rim og remser og bevægelseslege, fællesskabslege eksempelvis sangleg.

Vi medinddrager afsnittet omkring musik, da musikken understøtter den æstetiske og kulturelle dimension som et aspekt af bevægelse, bevægelsesglæde, og mulighed for inkluderende børnefællesskaber.

KROP OG BEVÆGELSE

Små børn erfarer verden med deres krop og gennem deres krop. Barnet orienterer sig gennem sin krop, udtrykker følelser, personlighed og sociale relationer. I 0 til 3-års alderen udvikler barnet de motoriske grundfunktioner, hvorpå al barnets videre motoriske og personlige udvikling bygger.

Modningsprocessen i hjernen sker ikke automatisk. Den er helt fra fødslen afhængig af, at børnene har varierede muligheder for at være fysisk aktive og derved kunne udforske deres egne bevægelser og omgivelser i praksis.

Kvaliteten af denne læringsproces danner grundlaget for udviklingen af mere komplekse og nuancerede færdigheder. Højere hjernefunktioner såsom abstraktionsevnen, sproget og bevidstheden udspringer også af de tidligste motoriske erfaringer.

I løbet af spædbarnets bevægelsesudvikling, lærer barnet ikke alene sig selv at rulle, krybe, kravle, sidde, stå og gå, men barnet lærer også sig selv at lære.

Barnet lærer at blive interesseret, at tage initiativer, at udforske, at prøve af, at fejle, at falde og dernæst at finde nye muligheder.

Alle disse faktorer er med til at styrke og videreudvikle barnets alsidige personlighedsudvikling hvilket er en meget grundlæggende forudsætning for et godt liv.

Grundmotoriske færdigheder

Barnet videreudvikler sine grundmotoriske færdigheder og bevægelsesmønstre via grundlege i barnets eget tempo og rytme. Det handler om at kunne føle egen krop og stole på det, man føler.

I den selvstændige bevægelsesudvikling er det ikke kun et spørgsmål om den gode bevægelse.

Det handler også om livskvaliteten herunder følelserne og barnets selvregistrering.

Alsidig personlighedsudvikling og kropsideitet

Barnet erfarer verden gennem sin krop. Det er igennem kropslige erfaringer, at barnet undersøger sig selv og sine omgivelser.

”Hvem er jeg? Hvad kan jeg? Hvordan har jeg det i min krop?
Hvad melder min krop tilbage? Hvor meget fylder jeg?

Kan jeg stole på min egen krop, eller er jeg afhængig af de voksne? Kan jeg stole på det, jeg mærker?

Hvad føles godt for mig, hvad føles dårligt og hvordan herudfra vælge det, der føles bedst?

Når børnene får mulighed for at eksperimentere og undersøge, hvad de kan med deres krop, medvirker vi til at de får muligheder for at udvikle lyst til at følge sin nysgerrighed og lyst til nye udfordringer og evnen til fordybelse og koncentration.

Bevægelse og selvhjulpenhed

I vuggestuen er der mange rutiner i løbet af dagen, hvori der indgår praktiske gøremål. Vi bygger på de eksisterende rutiner og rum for at understøtte børnenes bevægelsesudvikling gennem deltagelse i praktiske gøremål, der både handler om dem selv og fællesskabet.

Vi inviterer, så vidt det er muligt, børnene til at deltage i alle de praktiske gøremål efter bedste formåen.

Når vi skal have tøjet af og på, gør de det i videst muligt omfang selv.

Skal vi op og ned fra legepladsen eller krybberummet, kravler / går de selv op og ned af trapperne.

Ved måltidet hjælper børnene til med at hente madvognen, dække bord, hente hagesmække, øse mad og drikke op.

Når børnene skal pusles, kravler de selv op og ned af stigen til puslebordet.

Vi giver, så vidt det er muligt, til barnets egen deltagelse i alle de situationer, der inviterer til at barnet bliver selvhjulpen.

Børnene opfordres til at hjælpe hinanden og de børn, der endnu ikke kan selv, hvilket understøtter andre sider af børnenes udvikling- eksempelvis sprog, dannelse og sociale kompetencer.

Bevægelse og sociale kompetencer

Vi organiserer og inviterer til fællesskabslege, hvor børnene får nye impulser, som vi ofte ser, bliver brugt med variationer i børnenes egne lege med hinanden. Fællesskabslegene, som eksempelvis børneyoga, giver børnene oplevelsen af glæde ved fri bevægelse og oplevelsen af socialt samvær.

Forudsætningen for den bedst mulige udvikling er nærværende voksne og trygge, sikre og overskuelige rammer, hvor børnene kan bevæge sig så frit som muligt.

Når vi voksne kommer med input, giver det børnene nye impulser, og vi vil ofte kunne se det blive brugt med variationer i deres egne lege. Vi sikrer en med en vekselvirkning mellem børnenes egne lege/bevægelses-eksperimenter og de bevægelsesaktiviteter, vi inviterer dem til at være med i. Børn lærer ved at imitere den voksne, og personalets ledsagende og respektfulde adfærd giver en stor imitationseffekt

Vi giver børnene den bedst mulige forudsætning for bevægelsesudvikling gennem trygge og overskuelige rammer, hvor børnene kan bevæge sig så frit som muligt.

Rammen med fx børneyoga er sat ud fra, at det også er en æstetisk læreproces.

TILGANG TIL STIMULERING AF KROP OG BEVÆGELSESDUDVIKLING

Barnet lærer gennem leg

Barnets interesser viser os zonen for nærmeste udvikling

Vi rammesætter bevægelses-lege med fokus på barnets nærmeste udviklingszone

Vi bygger vores tiltag på en faglig funderet viden om bevægelsesudvikling

Vi sikrer en vekselvirkning mellem børnenes egne lege/bevægelses eksperimenter og de bevægelsesaktiviteter, vi inviterer dem til at være med i

Den fysiske indretning inde såvel som på legeplads og inviterer til fysisk udfoldelse

Hvert barn har et udpræget behov for at videreudvikle sig. Barnet griber enhver lejlighed til at afprøve sine færdigheder i nye sammenhænge, arbejde hen mod at forbedre dem og derved blive dygtigere. Vi lader det blive barnets egen succes ved egen kraft at finde vejen til at lære at stå. Barnet lærer bedst gennem eget initiativ og i trykke rammer.

PÆDAGOGISK PRAKSIS OG BEVÆGELSE- HVORDAN GØR VI?

Vi undlader at afbryde barnet, når vi genkender barnets eget initiativ og fordybelse i leg og bevægelse.

Vi understøtter og anerkender børnenes initiativ ved eventuelt at koble rytme, lyd, musik, eller sprog på barnets handling.

Vi lader barnet udvikle sig i eget tempo - barnet skal have sin egen oplevelse og blive i den.

Vi håndterer og berører barnet nænsomt og respektfuldt, uanset om det er i omsorgssituationer, eller når vi tumler rundt.

Når vi løfter barnet op, går med barnet hånd i hånd, hjælper barnet med af- og påklædning, italesætter vi, hvad vi vil gøre, før vi gør det, så barnet kan nå at indstille sig og eventuelt samarbejde. Forudsigelighed skaber tryghed. I barnets samarbejde med den voksne om eksempelvis påklædningen, danner barnet en erfaring, som barnet kan bygge videre på i spillet med andre børn: Ikke skubbe til hinanden på rutsjebanen, ikke trænge sig på ved

balancebrættet, kunne vente til det andet barn er færdig med bolden og så videre. Børnene lærer at omgås hinanden respektfuldt, hvilket er en del af en dannelsesudvikling som et demokratisk medmenneske.

Bevægelsen har alt i alt en væsentlig betydning for barnets udvikling i forhold til at kunne indgå i et socialt fællesskab, hvor man er på højde med de andre børn. Man kan gøre ligesom dem, følge med og finde på.

BEVÆGELSESLIGE- HVORDAN GØR VI?

Borte-tit-tit, hulelege, gemmelege (kontakt/adskillelse), give og modtage, hoppe og springe (balance, rytme, afsæt og landing).

Klatre op (overblik), klatre ned/springe ned (afstandsbedømmelse og knoglestyrke), rulle, trille, løfte, skubbe, slå koldbøtter, gynge og sving, hænge på hovedet, bygge op og rive ned.

Rollelege, fangelege/tagfat, tumlelege/slåskampe, lege med elementerne (jord, sand, vand, luft), boldlege, fylde i og hælde ud, og mange andre.

SANSEUDVIKLING

Det lille barn udvikler sig og lærer gennem kroppens sanser og ved at undersøge og eksperimentere som en del af en æstetisk læreproces. Oplevelserne har en kropslig dimension, og de forskellige indtryk sætter før-sproglige aftryk som kropslige fornemmelser og oplevelser. Al sanseudvikling sker i socialt samspil med omverdenen, og det er i kontakten og interaktioner med nærværende voksne og andre børn, at barnet motiveres til at bruge sin krop.

Udvikling af motorik og sanser er nøje forbundet. Hver eneste motoriske handling afføder en sansemæssig oplevelse og omvendt.

De kropslige erfaringer som barnet får, danner det grundmotoriske fundament for læring, og for at barnet senere kan tilegne sig færdigheder. Et velstimuleret sanseapparat og en god grundmotorik er derfor et vigtigt fundament for al anden udvikling.

Gennem sansemotorikken får barnet styr på sig selv, kontrol over egen krop og får grundlag for at spille socialt sammen med andre.

Et meget væsentligt mål er, at barnet kan indgå i leg på lige fod med andre børn og opleve sig som en del af et fællesskab.

Sanseintegration og sansemotorik

I vuggestuen arbejder vi med begreberne *sanseintegration* og *sansemotorik*.

Sanseintegration betyder, at flere sanseindtryk forenes til en helhed. Hvis en af sanserne ikke er i orden, bliver den samlede integration ikke fuldendt.

Sansemotorik er udtryk for de impulser, der går fra sanseindtrykkene til centralnervesystemet. Der sendes sanseimpulser til hjernen, som svarer igen med en bevægelse. Jo flere impulser, der modtages i hjernen, des større erfaring har kroppen gjort sig.

Sanserne

Det er vigtigt for barnets udvikling, at vi på forskellig vis stimulerer alle barnets sanser, da hjernens udvikling er afhængig af at modtage og bearbejde en stor mængde sansepåvirkninger. Derfor tilstræber vi i hverdagen, at børnene både får brugt, stimuleret og udviklet deres mange og forskelligartede sanser alt efter alder og nærmeste udviklingszone. Sanserne fungerer sammen, og svigter en af sanserne, har det indflydelse på de andre. Institutionens pædagogiske grundlag er blandt andet tilrettelagt med målet om at få stimuleret alle de syv sanser.

Berøringssans

Balancesans

Høresans

Muskel- og led-sans

Synssans

Lugtesans

Smagssans

STIMULERING AF DE 7 SANSER - HVORDAN GØR VI?

Vi organiserer og indretter æstetiske fysiske rammer, der inviterer til leg, nysgerrighed og lyst til at eksperimentere.

Vi tilrettelægger periodiske temaforløb, hvor vi arbejder systematisk på at stimulere alle sanser. Eksempelvis et forløb over temaet fisk, hvor vi rører, smager, føler, lugter til fisk, vi laver fisketeater (høre- og synssansen), og "fiskesanglege" (balance-, muskel- og led-sans.)

Vi tilbyder børnene forskellige materialer for eksempel leg med kartoffelmel, creme, velour, sandpapir, modellervoks etc.

Vi rammesætter legeforløb, der tager højde for, at især de 3 primærsanser balancesansen, følesansen og muskel-led-sansen stimuleres

Vi lægger vægt på, at alle aktiviteter er på børnenes præmisser, og at de kan sige til og fra.

Demokratisk dannelse

Når vi tilrettelægger sanse-lege, skaber vi rammer, der giver børnene mulighed for at stifte bekendtskab med de demokratiske værdier ”medindflydelse” og ”medbestemmelse”.

Sanselegene, er blandt mange andre lege, en legeform, der giver alle børn mulighed for at deltage, hvor de træner deltagelseskompetencer. Disse kompetencer er, på den korte bane vigtige for at opbygge legeevne og indgå i legefællesskaber, og på den lange bane vigtige som en del af en demokratisk dannelsesproces.

Børnene skiftes til at vælge og være i centrum og til at give hinanden opmærksomhed.

Børnene lærer at skiftes og til at vente på, at det bliver deres tur hvilket er en vigtig deltagelseskompetence i leg.

De lærer, at de andre børn i fællesskabet også har en medbestemmelsesret.

Håndtering i omsorgssituationer

Det lille barn sanser gennem huden og erfarer ved at registrere, hvordan fysiske indtryk virker på kroppen.

Det, der gør indtryk på barnet, er ikke bare det, der ”trykker” på huden, men også hvilken sindsstemning, det frembringer – altså følelserne.

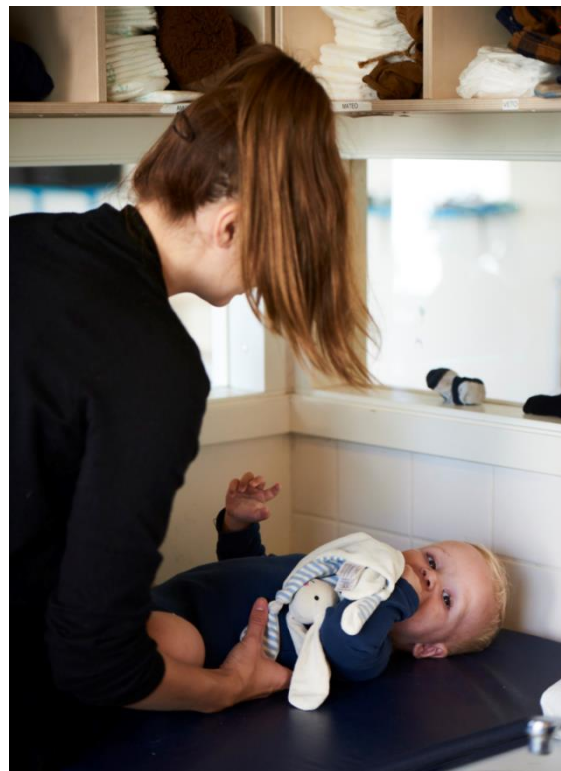
Følelser som udspringer af eksempelvis, hvordan de oplever berøringen af vores hænder. Det har indflydelse på barnets indstilling til verden og oplevelse af og kontakt til egen krop.

HVORDAN GØR VI?

Vi skaber forudsigelighed ved at vi fortæller barnet, hvad der skal til at ske i omsorgssituationer

Vi berører barnet nænsomt og udviser respekt for barnets integritet.

Vi inviterer til samspil og samarbejde, når armen skal puttes i ærmet, numsen i bleen, huen på, strømoebukserne af osv.

MUSIK

Musik er en social samværsform, der trodser alder, nationalitet og social status. Musik er en kulturel udtryksform, der spejler tiden og dens traditioner, der gives videre.

Vi får både sansemæssige indtryk kombineret med for muligheden for udtryk for følelser, fordi vi kommunikerer med hinanden gennem musikken og dens særlige sprog.

Det er samtidig en kropslig, æstetisk og sanselig oplevelse, da musik ofte ikke står alene, men hænger sammen med dansen, rytmen og bevægelsen.

Musikkens rolle i pædagogisk øjemed

Vi arbejder gennem musik og ikke til musik. Musikken er ikke det endelige mål, men et vigtigt redskab i det pædagogiske arbejde, hvis vi bruger den med omtanke og fokus på den sanselige oplevelse.

Vi ser det musikpædagogiske arbejde som et værdifuldt redskab/instrument i det daglige pædagogiske arbejde med børnene

Gennem musikalsk aktivitet, sang og leg, er det vores intention at fremme barnets musikalske adfærd og oplevelsesevne.

Musikkens betydning for børnenes udvikling

Vi ser det musikpædagogiske arbejde som et værdifuldt redskab/instrument i det daglige pædagogiske arbejde med børnene, fordi det understøtter flere og forskellige sider af barnets udvikling.

HVILKE SIDER AF BARNETS UDVIKLING UNDERSTØTTER VI?

Bevægelsesmæssige og kropslige færdigheder samt kropsbevidsthed og udvikling af rumlig kompetence.

Alsidige personlige kompetencer, som selvtillid, selvværd, fordybelse, koncentration, evnen til at tage selvstændigt initiativ, at stå i centrum, at lade en anden stå i centrum, nysgerrighed, sprogudvikling, evne til at opfatte og gengive, forventning, opmærksomhed, glæde, evnen til at udtrykke følelser.

Sociale kompetencer i fh.t. at være en del af et fællesskab, at have følelsen af at have en betydning for andre, at stå i centrum, at dele og udtrykke glæde sammen med andre og at hjælpe hinanden.

Musikalske kompetencer, som skaber forudsætninger for selvstændig udforskning af musikken. Herunder grundlag for senere bevidstgørelse af musikalske grundelementer, nysgerrighed over for lyd- og

Musikken indgår som en naturlig del af hverdagen i vuggestuen

I de planlagte musikaktiviteter lægger vi vægt på ritualer og struktur dog altid med plads til improvisation og medbestemmelse.

Observation, imitation, improvisation og eksperimenter er nøgleordet i alle musikaktiviteter.

Tilrettelæggelse, rammer og valg af repertoire

Gennem musikken kan vi tilbyde børnene muligheder inden for nogle rammer, der understøtter, griber deres initiativer, stimulerer til nye initiativer, inspirerer, lader inspirere, udfordrer og lader udfordre.

"Musik er både imitation og improvisation." (Søren Hedegaard, musikpædagog)

HVAD LÆGGER VI VÆGT PÅ?

Vi stimulerer barnets medfødte musikglæde

Vi giver barnet oplevelsen af musik

Vi stimulerer barnets nysgerrighed og lyst til at være aktiv deltager

Vi anerkender og responderer på barnets initiativer til sang, rytme og/ eller bevægelse.

Vi understøtter barnets kompetencer til at være initiativtager og indgå i fælleskaber

Vi giver barnet mulighed for at udtrykke sig gennem musikken

Vi understøtter børnenes udvikling af sprog og begreber gennem sang, rytme, dans og musik.

Børn spørger som regel kun om noget, de i forvejen har oplevet, erfaret og ved noget om

Musik er et godt middel til at præsentere børnene for at få nye indtryk, ligesom det er godt til at repetere noget, der er velkendt for dem.

Vi tilstræber at give musikalske traditioner og færdigheder videre, uden at børnene mister deres naturlige lyst til at finde på og selv at improvisere.

Musik inviterer til fælleskab på tværs af alder.

HVORDAN GØR VI?

Vi samler dagligt børnegruppen på stuen og synger navnesange, sange om temaer (dyr, årstider, vejret) ud fra et varieret sang-repertoire.

Vi inddrager minimum forskellige instrumenter minimum én gang om ugen.

Vi holder fællessamling fx i form af "fredagsrock" i salen i perioden 1. september til 1. juni.

Vi lader børnene få musikalske indtryk, blandt andet gennem tre årlige koncerter.

Vi griber og understøtter børnenes spontane udspil, hvor vi stimulerer den puls og egen-rytme, barnet er født med.

Vi tilrettelægger musik og rytmikforløb for alle børn i løbet af et kalenderår.

Vi præsenterer børnene for forskellige musikgenrer.

Vi synger morgensang hver fredag sammen med børn og forældre

NATUR, UDELIV OG SCIENCE

Institutionens læringsmiljø skal sikre, at vi understøtter alle børnene i, at de opnår konkrete erfaringer og oplevelser i og med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske den. Vi giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, hvilket kan være med til at give dem en begyndende forståelse af en bæredygtig udvikling.

Læringsmiljøet i og omkring vuggestuen skal ligeledes med til at understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så de får erfaringer med at genkende og opnå forståelse for årsag og virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Når børn sanser og oplever naturen på alle årstider og i forskelligt vejr og kontekster, styrkes deres sanseapparat og motoriske udfoldelse. Når børn leger i og med naturen får fantasien og samværet med andre børn spillerum, og børnene udfordres på både det kropslige og kognitive plan. Børnenes sproglige og begrebsmæssige udvikling styrkes, de får og deler fælles oplevelser samtidig med, at deres sociale udvikling styrkes. De oplever årets gang og viden om fødekæder, naturfænomener som fx vejret og solsystemer, og får oplevelser, gør sig erfaringer og udvikler med sammenhænge i naturen

Natur og udeliv

Når vi bruger begrebet natur, rummer det mange ting lige fra en lille myre, en vandpyt, skoven og vejret til hunden på gaden og måger i Enghave Parken. Vuggestuen ligger midt i byen på Vesterbro og ligger i et lokalområde med Søndermarken, Frederiksberg Have og Enghave Parken som naboer og som udgør vores nærmeste naturområder.

Vi arbejder ud fra en pædagogisk målsætning om, at alle børn får mulighed for at opleve naturen og naturfænomener på alle tider af året og herigennem opnår erfaringer, ord og begreber for og med:

De fire årstider

Vind og Vejrforhold

Vækst

Dyr

Naturelementer jord, luft, vand.

Naturmaterialer i form af bark, sand, sten, træ, blade osv.

NATUR OG UDELIV- HVORDAN GØR VI?

Vi opholder os sammen med børnene i naturen i al slags vejr på forskellige årstider på legepladsen og parker i lokalområdet, hvor vi oplever regne, blæsten, sneen og solen.

Vi oplever og sanser naturen sammen med børnene og engagerer os og deler viden og følger børnenes perspektiv i form af optagethed og interesser. Møder vi en kat, hund eller regnorm på vores vej, stopper vi op og viser dyrene respekt og interesse.

Vi giver børnene muligheden for at opleve forskellige elementer og materialer i form af jord, sand, jord, vand, sten, træ osv.

Vi præsenterer børnene for forskellige former for terræn og udfordrer deres grov-motorik, hvor vi selv deltager aktivt med at hoppe, løbe, kravle og klatre og rulle i blade sammen med børnene.

Vi planter blomster og sår blomsterfrø, karse og tomatplanter, og følger og værner om væksten.

Vi organiserer udflugter til Bondemand Lars og Zoologisk Have, hvor børnene møder dyr på første hånd.

Vi understøtter børnene i at værne om og passe på naturen og smider skrald i skraldespande.

"Hvorfor flyder fjeren på vandet, hvorfor synker stenen til bunds, hvorfor ruller bolden ned ad bakken, eller fryser vandet til is?"

Børn i alderen 0-3 år er meget konkrete i deres tankegang, og for denne aldersgruppe, der i sig selv spænder bredt, er naturfænomener lige fra vandpytten, der er frosset til is, isen, der smelter, når vi putter salt på, at sol og måne nogle gange er på himlen på samme tid. Det kan være at mærke og se det regner, solen bryder igennem, at se en regnbue, at lege med koppe, kander og vand på badeværelset og selv at hælde koldt vand i suppen, hvis den er for varm.

Vi rammesætter og organiserer læringsmiljøer, der understøtter, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, hvor de får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning; begynder at forstå sammenhænge og hermed får lagt kimen til en begyndende matematisk opmærksomhed.

Legene understøtter børnenes sproglige udvikling, fordi vi benævner formerne med ord og begreber: rund, trekant, firkant, kort, lang, lille stor, tyk, tynd osv.

Legene understøtter også børnenes almene personlige udvikling, fordi børnene udvikler inviteres til nysgerrighed, viden og lysten til at eksperimentere.

Konstruktionslege inviterer til inkluderende fællesskaber, hvor alle børn kan være med uanset alder og udviklingszone.

Børnefællesskabet understøtter alle børns sociale udvikling og opbygning af legeevne, fordi der er plads til alene-leg, parallelleg og fællesleg.

Når vi arbejder på at stimulere børnene i deres medfødte fornemmelse for former og størrelser, leger vi formerne ind gennem forskellige pædagogiske aktiviteter sammen med børnene fx tegning og maling.

Vi bygger på faglig funderet viden om børns udvikling, så vi ikke udfordrer dem over deres formåen. Børn under 3 år kan tegne prikker, streger og cirkler.

Der hænger billeder på vuggestuens legepladser, som viser, hvordan børnene har arbejdet med geometriske former, hvilket har resulteret i æstetiske udtryk for børnekultur og kunst.

Børnene har tidligere deltaget i et kunstprojekt, der gav dem mulighed for at få erfaring med matematisk opmærksomhed ved bl.a. at male rundt om sten og grene enkeltvis og i rækker: "En, to, mange..."

Der er blevet lavet uroer af grenene, som hænger på legepladsen og bevæger sig, når det blæser.

Børnene får en oplevelse af sammenhæng mellem årsag og virkning, på et niveau, der harmoniserer med barnets alder.